

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוז
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שני כ"ט באב תשע"ז | דף היומי בבלי: סנהדרין ל"ו.

דף היומי בהלכה: מתחילת סימן רנ"א עד אמצע סעיף ב' הגה "אבל אסור".

מוסר: פרק ט' ועתה נבאר את סוף הפסוק 'עד כן הדבר הזה'. | קנין חכמה הלימוד השבועי: 'השביעי' עד שער לשון הרע 'אמרו רז"ל כנסת ישראל'.

ענייני דיומא

האם צריך לומר תפילת הדרך בדרך העוברת בקרבת מקומות ישוב?

ויש שכתב שהדבר ספק. ודרך שאורכה יותר מפרסה, אך לכל אורכה פזורים ישובים, באופן שאינה עוברת בטווח של יותר מפרסה ממקום ישוב - ספק אם יש לומר בה תפילת הדרך עם חתימה. וישובים ערביים בזמננו אינם נחשבים למקום ישוב לענין זה, כיון שהם עצמם מקום סכנה. [סעיף ז, ס"ק ל, וביה"ל ד"ה ואין; ביאורים ומוספים דרשו, 31, 34 ו-38]

אין לומר תפילת הדרך אלא בדרך שאורכה פרסה (ראה לעיל) ויותר, כיון שבפחות מכך אין הדרך נחשבת למקום סכנה, ובדרך הפחותה מפרסה יש לומר תפילת הדרך ללא 'חתימה'. ויש שכתב שמוודים את הפרסה מהבית האחרון בעיר. ואם הדרך מפותלת באופן שאורכה פרסה ויותר, אך כולה בטווח אורכי של פחות מפרסה ממקום הישוב - יש שכתב שנחשבת כדרך של פרסה,

הדף היומי בהלכה

באיזו שעה צריך לסגור את החנות בימי שישי?

השדה לפחות בזמן מנחה קטנה; ורבים נוהגים להחמיר אף במלאכה שבבית. וכן במכירה בחנות - יש להחמיר ולסגור את החנות בהגיע זמן מנחה קטנה. וחנות הפתוחה בזמן שראויה להיות סגורה, אין לקנות בה באותה שעה, כדי שלא לסייע לעוברי עבירה. ויש המקלים במכירה בצנעה יותר מבמכירה בחנות. [שו"ע רנא, א, משנ"ב א, ב, ג, ג, רה, שעה"צ ב, רג, וביה"ל ד"ה העושה, וד"ה ויש; ביאורים ומוספים דרשו, 1-3]

אין לעשות מלאכה בערב שבת מזמן מנחה ואילך, בין בחינם ובין בשכר, כי אם לצורך שבת. ואם מקבל שכר עבור מלאכתו זו, יפסיד בדבר אחר כנגדו. ולדעת כמה פוסקים יש חשש איסור בדבר. וזמן מנחה - יש מפרשים 'מנחה גדולה', דהיינו מכמחצית השעה לאחר חצות היום; ויש מפרשים 'מנחה קטנה', דהיינו מתחילת הרבע האחרון של היום, ויש מהאחרונים שפסקו כדעה זו. ופועלי שדה חייבים לכל הדעות להפסיק את מלאכתם בזמן מנחה גדולה. ואף מי שבני ביתו מכינים עבורו את צרכי השבת, רצוי שיפסיק את מלאכת

הדף היומי בהלכה

האם מותר לחייט לתפור בגדים לשבת ביום שישי אחר הצהריים?

של מלאכת קבע. וכן פועל העובד אצל אחר - אם אין מנהג המקום להפסיק את העבודה מוקדם יותר, ימשיך לעבוד אף לאחר זמן מנחה; ויפסיק לעבוד בסמוך לשיקעת החמה, באופן שיהיה פנאי להכין לעצמו את צרכי השבת הבסיסיים; אולם, לכתחילה מוטל עליו לסכם עם המעביד שעבודתו תסתיים בזמן 'מנחה קטנה'. [שו"ע רנא, א-ב, משנ"ב ד-ה, שעה"צ ד, וביה"ל ד"ה אגרת, וד"ה לתקן; ביאורים ומוספים דרשו, 6 ו-8; וראה משנ"ב ז]

כאמור, מלאכה לצורך שבת מותרת בערב שבת במשך כל היום. ולכן, לדוגמה, מותר לתפור בגדים או לתקנם לצורך השבת, ואף ב'מעשה אומן'; ולדעת הגר"א דווקא ב'מעשה הדיוט'. ומותר לעשות מלאכה זו עבור אחרים, אך מזמן מנחה ואילך (ראה לעיל) יש לעשות זאת בחינם בלבד. וכן עשיית מלאכה 'דרך עראי', כלומר, כבדרך אגב, ולא בדרך של מלאכת קבע, מותרת במשך כל היום; ואף בשכר, ואף שלא לצורך השבת. ומלאכות המותרות בערב פסח (ראה שו"ע תסח) ובחול המועד (ראה משנ"ב תקל, א), מותרות אף בדרך

מה מותר לעשות בערב שבת על מנת למנוע תרעומת מלקוחות?

בעתיד - יתכן שהמלאכה נחשבת כדבר האבד. ואם התחיל בעשיית המלאכה לפני זמן מנחה, יש להקל ולסיימה אף אם עושה כן רק במטרה למנוע תרעומת מצד הלקוח, ולא למניעת הפסד. וירא שמים יתאמץ שלא לבוא למצב כזה בו יצטרך לעבוד בערב שבת עד סמוך לשקיעת החמה, אלא אם כן זקוק לכך על מנת לרכוש את צורכי השבת, כנ"ל. [משנ"ב רנא, ה, וביה"ל ד"ה ואינו; וע"פ שונה הלכות, ז; ביאורים ומוספים דרשו, 7]

מי שאין באפשרותו לרכוש את צורכי השבת ועונג שבת, עבורו ועבור משפחתו, רשאי לעבוד בערב שבת גם לאחר זמן מנחה, בכל מלאכה שהיא, ואף שאינה לצורך השבת - על מנת לרכוש בשכרה את צורכי השבת. וכן אם לנה כסף לרכישת צורכי השבת על סמך שיפרע את ההלוואה ממה שישתכר בערב שבת, רשאי לעבוד לשם כך במשך כל היום. וכן אם מותר לעבוד בערב שבת במלאכת 'דבר האבד' (ראה שו"ע תקלז). ובאופן שאם לא ישלים את מלאכתו את השבת יפסיד משכר העבודה, או שבגין כך לא ימסרו לו עבודות נוספות

קנין חכמה

שלושת הקשיים בעשיית תשובה על לשון הרע

לאדם הרגיל בלשון הרע לשוב בתשובה, משלוש סיבות: האחת, שהתרגל לדבר ככל העולה על רוחו. השנייה, שהעוון קל בעיניו, כי הוא דיבור בעלמא, ואינו נותן דעתו לנזק העצום היוצא מדיבורו; ואף אם ישוב בתשובה, אין תשובתו שלמה, כיון שאינו מכיר בחומרת העוון. והשלישית, שצריך לבקש מחילה מאנשים רבים; וחלקם נשכחו ממנו, ומקלקם - יתבייש לבקש מחילה.

[ארחות צדיקים, שער לשון הרע]

רבותינו ז"ל אמרו שעוון לשון הרע שקול כנגד שלוש העבירות החמורות. ואין כוונתם שהרגיל בלשון הרע גרוע ממשומד העובר על שלוש העבירות החמורות בכל עת ובכל שעה; אלא כוונתם שמצבו של הרגיל בלשון הרע חמור יותר ממי שנכשל באקראי באחת מהן, משום שבניגוד לעבירות אחרות, בעוון לשון הרע נכשלים שוב ושוב ללא כל מעצור.

ומלבד עצם ריבוי הכשלונות, שמכביד את משקל עוונותיו, גם קשה מאד

"המבחן המסכם הוא 'מחייב' נהדר שמציב ללומד תמרור ומראה לו שיש תאריך יעד שעד אליו צריך להספיק לחזור שוב על כל מה שלמדנו בארבעת החודשים האחרונים"

כך מספר לנו אברך שזכה בסכום של 5,000 דולרים במסגרת 'המבחן המסכם' של 'דרשו'.

הרב יעקב לוסיגמן

הזוכים מייצגים נאמנה את הפריסה הרחבה של 'דרשו' בכל רחבי העולם היהודי. רבים מהם מרחבי הארץ, מירושלים, מאשדוד, מבני ברק, קרית גת, מודיעין עילית ועוד. רבים אחרים מתגוררים מעבר לים בארה"ב, קנדה, מדינות שונות באירופה, בדרום אמריקה ועוד.

בעבר פנינו לרב אפרים רוזנבוים מביתר עילית אחרי שזכה בפרס הגדול של 5,000 דולרים בעקבות מבחן מסכם בו השתתף כפי שהשתתף בכל המבחנים שנערכו כבר למעלה מעשר שנים. שאלנו אותו מה יש לו לומר לאנשים שקוראים את הדברים? איך הוא מעודד אותם שיצטרפו גם הם ללימוד הדף היומי ולעריכת המבחן המסכם?

"אני לא חושב שזכייה בהגרלה היא התשובה לכך", אמר אז הרב רוזנבוים. אני באופן אישי לא למדתי כי חשבתי שאזכה בהגרלה. מה שכן, המבחן המסכם הוא 'מחייב' נהדר שמציב ללומד תמרור ומראה לו שיש תאריך יעד שעד אליו צריך להספיק לחזור שוב על כל מה שלמדנו בארבעת החודשים האחרונים בדף היומי. בלי המבחן המסכם קשה מאוד לחזור על כל הדפים שנלמדו, ואם לומדים רק פעם אחת, רוב האנשים לא יזכרו אחר כך כלום. לכן אני חושב שכל אחד שרוצה לזכור את מה שהוא לומד, כדאי לו להשתתף במבחן המסכם - התוצאות מדברות בעד עצמן כמו שיעידו כל מי שעושים את המבחן הזה באופן קבוע."

אחת לארבעה חודשים עורך 'דרשו' מבחן מסכם על דפי הגמרא שנלמדו במסגרת לימוד הדף היומי בבלי, במשך ארבעה חודשים. שלושה מבחנים כאלו נערכים מדי שנה, ובשונה מהמבחנים החודשיים עליהם מקבלים הנבחנים מלגה קבועה, המבחן המסכם הוא בגדר זכות, אין כל חובה לערוך אותו, והוא אינו מזכה את הנבחנים במלגה ישירה, אלא בהשתתפות בהגרלה על סכומי כסף נאים.

באחת הפעמים הקודמות בהן נערכה הגרלה בין משתתפי המבחן המסכם, שוחחנו עם אברך תלמיד חכם מביתר עילית שזכה במסגרת הגרלה בסכום של חמשת אלפים דולרים. הבשורה התקבלה כמובן בשמחה גדולה, אך מדבריו אפשר היה לשמוע בבירור שהוא לא ציפה לזכייה הגדולה, ושאת המבחן הוא עשה רק לטובת החזרה והשינון על הנלמד, כדי לקנות את הדפים שלמד בארבעת החודשים האחרונים בקניין קבוע ונצחי, שיישאר בזכרונו לאורך ימים ושנים בעז"ה.

לצד הזוכה המאושר, זכו שני אברכים נוספים בסכומים של אלף דולר כל אחד. הראשון מביניהם היה מבית שמש, וחברו הוא ממודיעין עילית. ארבעה נוספים זכו בפרס של 500 דולרים כל אחד, ועוד 30 זוכים נוספים זכו בפרס של 200 דולרים כל אחד.

